

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Dispvatio VII. De Immutabilitate Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

præfens illis actio, qua necessariò dependent à Deo titulo creaturarum; ibique Deus dicitur esse per potentiam, vbi præfens est eius actio, iuxta dicta supra quæst. 3. Non esset autem; quia Deus non potest quidpiam operari sine agere, nisi in aliqua parte integri spatij localis, in quo præfens est; eo quòd omnis actio eius necessariò debet ipsi esse præfens iuxta doctrinam supra statutam disput. 5. quæst. 13. atque etiam in hac disputat. quæst. 1. Nec mirum, quòd ex dicta hypothesi duo sequantur contradictoria; cum sit impossibilis, vt dicebamus proposit. 1.

Propositio 3.

Ex hypothesi, quòd creaturæ existentes nullibi essent, Deus per præsentiam & esset in illis, & simul non esset.

Quia esse Deum in creaturis per præsentiam iuxta communioem explicationem exhibitam, & amplexatam à nobis supra quæst. 3. præter intuitionem earum inuoluit etiam in suo conceptu reali præsentiam Dei in creaturis per suam substantiam. Ex dictis autem circa proposit. 1. constat, fore, vt Deus esset, & simul non esset præfens creaturis per suam substantiam ex hypothesi, quòd illæ nullibi essent. Vnde consequenter efficitur, vt sequatur etiam ex eadem hypothesi, fore Deum, & simul non fore in creaturis per præsentiam, vt nostra propositio fert. Ex quibus patet, in quo defecerint, quod attinet ad quæstionem præsentem, Auctores citati.

QVAESTIO IX.

Verum Deus ratione sua immensitatis aliquo modo sit præfens tum negationibus rerum non existentium, tum earum veritatibus quiditatiuis.

180 **Q**uæstio hæc breuissimè, facillimèque resoluedenda venit, suppositis dictis in præcedentibus, atque etiam dictis supra disput. 5. quæst. 9. & 10. Cum enim ex dictis in præcedentibus constet, Deum ratione suæ immensitatis in toto omnino spatio locali circumquaque infinitò, atque adeò in omnibus omnino locis imaginarijs esse præsentem. Et consequenter, non posse non esse eum præsentem intimè omnibus rebus in quibusuis partibus talis spatij, in quibusuisque subinde talium imaginariorum locorum existentibus. Eademque planè ratio sit de cæteris veritatibus seu positivis, seu negatiuis in ipsis partibus spatij, sine locis imaginarijs quoquo modo habentibus esse. Conficitur planè, Deum omnibus omnino veritatibus existentialibus negatiuis, & quiditatiuis absolutis; necnon conditionatis tam quiditatiuis, quam existentialibus intimè ratione suæ immensitatis esse præsentem, in ijs scilicet omnibus partibus spatij localis, in ijsque subinde omni-

bus locis imaginarijs, in quibus illæ aliquo modo præfentes sunt iuxta doctrinam stabilitam dictis quæst. 9. & 10. disput. 5. In quo amplius non oportet morari.

Vnum hic infero ex vniuersali doctrinà datà quæst. illa 10. Deum non solum quatenus existentem dici cum omni proprietate esse vbique, siue in omni spatio locali: sed etiam quiditatiuè conceptum cum præcisione ab existentia vbique siue in omni spatio locali posse dici esse. Tamen loquutio hæc minus propria sit iuxta dicta ibi de præfentia vbique veritatum quiditatiuarum rerum non existentium, aut etiam ab existentia præscindentium.

DISPVATIO VII.

De Immurabilitate Dei.

Merito disputationem hæc præcedenti annectimus; quia præcipua pars, & magis stricta immurabilitatis Diuinæ in importenti mutandi locum ipsius immensitati annexa posita est.

QVÆSTIO I.

Verum Deus sit omnino immutabilis.

Suppono primò, immutabile dici id, quòd mutari impotens est. Sicut mutabile è contra id, quòd mutari est potens. Vt enim mutabilitas, qua dicitur subiectum aliquod mutabile, potentia est talis subiecti ad mutationem ipsius passiuam, (hoc est per verbum passiuum, significabilem), qua, dum adest, mutari dicitur; ita è contra immutabilitas, qua dicitur subiectum aliquod immutabile, impotentia est eiusdem ad hoc, vt passiuè mutetur. Vnde, quot sunt excogitabiles mutationes passiuæ alicui subiecto impossibiles, tot sunt immutabilitates in ipso excogitabiles, tot ve modis ipsum potest immutabile excogitari.

Suppono secundò ex dictis supra disput. 5. quæst. 5. omnes excogitabiles mutationes passiuas (hoc est per verbum passiuum significabiles) ad duo capita reuocari; nempe ad mutationem propriè dictam, qua subiectum existens per eam mutabile transit successu temporis ab vno extremo à se distincto ad aliud etiam à se distinctum, idque vel acquirendo, vel amittendo aut aliquid in se receptum, aut aliquid completium sui; & ad mutationem minus propriam, qua subiectum etiam successu temporis transit à non existente ad existens, vel vice versà, prout latius loco citato explicatum est. Recognoscantur scripta ibi. Vnde patet, illud subiectum venire dicendum immutabile omnino, quòd nullà ex dictis mutationibus mutabile est.

Propositio I.

3 De fide est, Deum omnino esse immutabilem.

Primò enim, Deum esse immutabilem secundum substantiam, mutatione scilicet minus propria faciente transire subiectum de non esse ad esse, aut è conuerso, constat ex illo Psal. 101. *Sicut operitorium mutabis eos, & mutabuntur. Tu autem idem ipse es, & anni tui non descient.* Ut docet August. lib. de naturâ boni contra Manichæos cap. 24. necnon ex omnibus scripturæ locis, quibus Deus sæpe asseritur aut immortalis, aut semper, & in æternum permanens, aut etiam ab æterno existens. Constat item ex eo, quòd Deus per essentiam, atque adeò incommutabiliter est iuxta illud Exod. 3. *Ego sum, qui sum.* Vnde ex hoc loco colligunt Patres, Deum diuinam immutabilitatem habere. August. enim, lib. de naturâ boni aduersus Manichæos cap. 19. ait: *Verè enim ipse est: quia incommutabilis est, & sermo, de rubo Moyf. qui est 17. de diuersis. Ergo incommutabilis Dei isto vocabulo se dignata est intimare; Ego sum, qui sum.* Smiliaque habet lib. 5. de Trinit. cap. 2. & lib. 2. de moribus Manichæorum cap. 1. Et Anselm. in Prologo. cap. 22. *Tu solus, inquit, Domine es, quod es, & tu es, qui es: nam in quo aliquid est mutabile, non omnino est, quod est. & mox. Tu verò es, quod es: quia, quidquid aliquando, aut aliquo modo es, hoc totus, & semper es.* Pariterque ad rem loquuntur Eusebius lib. 11. de præparat. Euang. cap. 6. Fulgent. de fide ad Petrum cap. 7. Isidor. lib. 7. Etymol. cap. 1. & Gregor. homil. 2. in Ezechielem circa finem.

4 Secundò, Deum esse immutabilem secundum accidentia intrinseca, mutatione videlicet propria commemoratâ, specialiter videtur constare ex illo Numer. 25. *Non est Deus, quasi homo, ut mentiatur; nec, ut filius hominis, ut mutetur.* Ex illoque Iacob. 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.* Docentque vnanimiter Patres. Hilarius enarrat. in Psal. 2. dicens, *Beata illa, perfecta, æternaque virtutis bonitas non patitur conuersionem, nec demutatur ex alio in aliud motu accidentis.* August. lib. 5. de Trinit. cap. 2. *Alia essentia, vel substantia accipiant accidentia, quibus in eis fiat vel magna, vel quantacunque mutatio. Deo autem aliquid huiusmodi accidere non potest: & ideo sola substantia, vel essentia, que est Deus, incommutabilis est.* Origen. homil. 23. in Num. ante medium. *Aliena porro est diuina natura ab omni passionis, & permutationis affectu.* Similia habent Anselm. in Monolog. cap. 24. Hugo Victorin. lib. 7. eruditionis Didalcalicæ cap. 20. & alij.

5 Tertiò vtraque dicta, atque adeò omnimoda immutabilitas Dei constat ex illo Malachiæ 3. *Ego enim Dominus, & non mutor.* Fortasseque etiam ex alijs commemoratis scripturæ locis. Et definitur in Concilio Lateran. sub Leone III. prout habetur in cap. *Firmiter de summâ Trinitate, & fide catholica; ibi, Vnus solus est verus Deus æternus, immensus, & incommutabilis.* Traduntque vniformiter Patres. Pulchrè Dionys. cap. 9. de diuinis nominibus, *Idem supersubstantialiter æternum est, inueterabile, in se ipso manens, semper secundum eadem, & eodem se habens modo, omnibus eodem modo præsens, ipsumque secundum se ipsum in se ipso firmiter, & intemeratè in pul-*

cherrimis excellentis identitatis finibus collocatum, immutabile, casui minime obnoxium, forte, & constans, inuariabile, impermixtum, immateriale, simplicissimum, nullius egens, quod augeri, minuique non possit. Et Nylenus lib. de oratione versus finem, *Qui ad omnem mutationem firmus, & immobilis est. Qui non potest reperire melius, in quod transeat.* August. lib. 1. de moribus Ecclesiæ cap. 10. *Iam verò aliquid substantiæ, atque nature (scilicet Diuinæ) commutationem, vel conuersionem aliquo modo pati posse, si quis opinetur, miræ dementia, impietatisque damnabitur.* & epist. 102. *Illud in his maxime cauendum est, ne cuiquam Dei natura commutabilis, & conuertibilis esse credatur.* & infra, *Summa, & ineffabilis Trinitatis inuisibilem, incommutabilemque naturam ab omni conuertibilitate, siue in melius, siue in deterius, siue in quodlibet aliud, atque aliud remotam, atque discretam, vel sine illâ dubitatione credamus, vel qualicumque etiam intelligentiâ capiamus.* Similia habet lib. 3. contra Maxim. cap. 12. Anastasius Synaita lib. 4. de rectis fidei catholicæ dogmatibus, *Omnium conuersione, & mutabilitate diuina natura est superior.* Theodoret. dialog. 2. qui dicitur Inconfusus ex Ambrosio in expositione fidei. *Quia Christus secundum beatam diuinæ substantiam est perpetuò inconuertibilis, immutabilis, imparibilis, immortalis.* Origen. lib. 1. Periarch. cap. 2. *Sapientia Dei, que est unigenitus Filius eius; quoniam in omnibus inconuertibilis est, & incommutabilis, & substantiale in eo omne bonum est, quod utique mutari, atque conuerti nunquam potest.* Chryost. homil. 10. in cap. 1. Ioan. *Longè enim ab immortalis illâ naturâ est transmutatio.* Denique Synodus Alexandrina in Epistola ad Nestorium, quæ habetur tom. 1. Actuum Concilij Ephesini cap. 14. ait. *Est enim Deus immutabilis, nullique alterationi obnoxius, semper idem, sui que similis, ut scriptum est, manens.*

6 Quibus obiter manet reiectum deliramentum quorundam hæreticorum. Qui, teste Cyrillo Alex. lib. de rectâ fide ad Theodosium, dixerunt, diuinam naturam Verbi in terrenum corpus Christi conuersam fuisse. Simileque aliorum commentum. Qui apud S. Tho. 3. par. quæst. 2. artic. 1. in mysterio incarnationis fingebant transmutationem non naturæ diuinæ in humanam; sed ambarum in quamdam tertiam. De quibus erroribus agitur in tract. de Incarnatione.

7 Eandem catholicam veritatem agnouerunt Philosophi ethnici. Nam Philolaus apud Philonem in lib. de Mundi opificio Deum appellat *unum semper existentem, immotum, &c.* Plato lib. 2. de repub. citatus ab Eusebio lib. 13. de Præparat. Euang. cap. 3. statuendam ait legem, esse, *Ne cui liceat, mutabilem aliquo modo Deum appellare.* Aristot. lib. 1. de Cælo text. 100. ait. *Diuinum ipsum intransmutabile esse, necesse est, omne primum, ac maximè summum.* & text. 113. dicit, *Quod non habet principium, impossibile est mutari.* Idemque docet in Metaph. varijs in locis. Adeòque inconfessò fuit apud præfatos illos sapientes, naturam diuinam debere immutabilem esse, ut Euripides apud Euseb. lib. 14. de Præparat. Euang. cap. 6. & Lucretius lib. 5. de naturâ eam Atheismi causam obtenderint, quòd Deus, si esset, mutabilis esset contra conceptum, & essentiam Deitatis. Quasi potius, Deum esse, quam Deum esse immutabilem, negandum sit.

Pro-

Propositio 2.

8 Ratione etiam naturali demonstratur, Deum omnino esse immutabilem.

Sex sunt attributa, seu perfectiones, seu predicata Dei, ex quibus à diuersis Theologis inferitur Dei immutabilitas; prout videre est apud Gillium lib. 2. de Deo tract. 8. cap. 3. & 4. & apud Fasolum 1. par. quæst. 9. artic. 1. dubit. 1. & 2. Alij enim, vt Agid. Durand. & Bassol. inferunt illam ex predicato entis à se. Alij, vt Bassol. Ricard. S. Tho. Bonau. Caiet. Syluest. ex predicato actus puri. Alij, vt Bassol. Ricard. S. Thom. Bonau. Altisiodor. Scot. Caiet. Palat. Cisterciens. nonnullique Patres ex predicato simplicitatis. Alij, vt Ricard. Durand. ex predicato summa perfectionis. Alij, vt Bassol. Gabr. Ocham. Mayron. ex predicato infinitatis. Alij, vt Bassol. Gabr. Ocham. Aliacens. Cistercen. Adam. Scot. Nouo Castro. ex predicato necessitatis. Quos omnes Gillius, & Fasolus citant, & eorum illationes sigillatim examinant. In quo proinde ego immorari nolo. Nam, quid de illis sentiam, ex probatione, quam iam exhibeo, propositionis data conflabit.

9 Primum enim, quod Deus sit immutabilis secundum substantiam, mutatione scilicet minus propria faciente transire subiectum de non esse ad esse, aut è conuerso, euidenter inferitur ex eo, quod sit necessario æternus à parte ante, & à parte post. Hoc enim ipso, quod Deus necessario semper existit, impossibile semper fuit eum à non existente ad existentem, atque adeò à non esse ad esse transire. Et hoc ipso, quod necessario semper existit, impossibile semper erit, transire eum de existente ad non existentem, siue de esse ad non esse, vt est manifestum. Quod est, eum esse immutabilem immutabilitate predicta. Quam quidem illationem esse immediatam, & à priori, atque adeò eiusmodi immutabilitatem ex necessaria æternitate tanquam ex altera proprietate Dei immediatè anteriori, loquendo metaphysicè, inferri, ex ipsis terminis est satis notum. Quomodo autem æternitas necessaria Dei ex predicato eius essendi à se etiam euidenter sequatur, ex dicendis disput. 9. conspicuum fiet.

10 Deinde, quod Deus immutabilis sit secundum intrinseca accidentia, mutatione videlicet propria supra commemorata, ex diuersis alijs Dei predicatis venit immediatè, cum euidentiaque inferendum, atque adeò demonstrandum, penes diuersas immutabilitates specialiores, quas immutabilitas secundum intrinseca accidentia (eaque seu predicamentalia, seu predicabilia) sumpta vniuersè comprehendit. Etenim, esse Deum immutabilem per acquisitionem alicuius complementi substantia suæ, ex quo videlicet, & ex præhabita substantiâ mediâ aliquâ vnione, Deus magis completus in suo esse, vel magis integer, vel maior euaderet; (vti per accretionem nutritiuam, augmentatiuamque euadunt viuentia creata), ex ipsius Dei necessariâ simplicitate, infra disput. 11. demonstrandâ sequitur euidenter. Quemadmodum, & esse Deum immutabilem per deperditionem, vel amissionem alicuius partis sui, qua in suo esse minueretur, vel decresceret, vel minor fieret, quàm antea erat; (vti viuentia creata per sui tum substantialem, tum quantitatiuam decretionem solent decrescere). Si enim Deus priori modo mutari posset, eo ipso

posset post mutationem non simplex, sed compositus ex partibus esse. Si posteriori, non simplex ante mutationem, sed ex partibus compositus supponeretur. Quod vtrumque ipsius necessariâ simplicitati manifestè aduersatur. Ex ipsaque subinde simplicitate opposita immutabilitates sequuntur. Idque immediatè, & à priori, vt ex terminis patet. Vnde August. lib. 6. de Trinit. cap. 6. & lib. 11. de ciuitate cap. 10. & Auctor libri de essentia diuinitatis apud August. in principio, Scholasticique colligentes ex simplicitate Dei immutabilitatem ipsius de immutabilitate duas predictas complectente veniunt intelligendi.

Esse verò Deum immutabilem per vnionem ad aliud quiddam, ex quo, & ex entitate diuinâ tanquam ex partibus quoquomodo incompletis naturâ suâ tertium quoddam compositum resularet; (qua ratione materia prima præcisè per vnionem ad formam mutabilis est, & vna pars integralis entis compositi per vnionem ad alteram iuxta dicta latius supra disput. 5. quæst. 5.), aut sequitur etiam immediatè ex diuinâ simplicitate, quatenus hæc vetat, ne Deus vt quid partiale, & incompletum veniat in compositionem, cum alio quopiam; si tamen id vetat simplicitas; aut, si id non vetat iuxta dicenda à nobis infra, disput. 11. vnice, & immediatè sequitur ex predicato actus purissimi, à quo habet Deus per nihil aliud à se distinctum perfectibile esse iuxta dicta disput. 1. quæst. 12. Si namque Deus isto genere mutationis mutabilis esset, non posset non esse perfectibilis per aliquod à se distinctum contra dictum predicatum actus purissimi: quandoquidem omnis pars ordinata naturâ suâ ad componendum simul cum alia aliquid totum, atque ita per se incompleta, eo ipso per vnionem ad aliam comparem perfectibilis est.

Esse autem Deum immutabilem per receptionem passiuam alicuius formæ, qua antea careret; aut per amissionem alicuius formæ, quam antea in se receptam haberet; (cuiuscunque demum rationis excogitetur talis forma, seu substantialis, seu accidentalis, seu perfectiua, seu deterioratiua, seu neuralis), ex predicato item actus purissimi omnis passiuæ potentialitatis expertis, quod Deus necessario habet iuxta dicta disput. 1. quæst. 12. citatâ, sequitur etiam euidenter. Idque immediatè, & à priori, vt satis ex se apparet. Quia eo ipso, quod Deus impotens necessario est ad recipiendum in se quamlibet formam, consequenter euadit impotens ad transeundum vel à non receptione ad receptionem, vel à receptione ad non receptionem cuiuslibet formæ. Quod ipsum est, esse eum immutabilem immutabilitatibus dictis. Sub quas certè cadit immutabilitas Dei localis casu, quod mutatio, cui ea repugnat, in receptione præsentia localis antea non habitæ, aut in amissione antea receptæ, aut in vtrâque supponatur consistere. Quo casu, & sensu immutabilitas Dei localis vnâ cum alijs, sub quas cadit, ex predicato actus purissimi Deo ipsi conueniente inferitur, vt constat.

Sumpta verò immutabilitatè Dei localis pro impotentiâ mutandi locum, seu spatium locale; (præciscindendo ab eo, quod hæc mutatio in receptione nouæ præsentia super addita, vel amissione antea receptæ, aut in alio quopiam consistat), ex immanentia Dei demonstratâ disput. præced. venit cum euidentia inferenda immediatè pariter illatione. Ex eo enim, quod Deus est imensus, atque adeò necessario existens in omni omni-

omnino spatio locali, manifestè sequitur immediatè, Deum localiter mutari non posse, aut deserendo spatium antiquum, aut acquirendo nouum.

14 Ex quibus omnibus est colligendum, quid verum habeant, aut non habeant Theologorum sententiæ num. 8. indicatæ. Inferitur enim ex dictis primò, loquendo metaphysicè, vt loquimur impræsentiarum, diuersas esse Dei immutabilitates ex diuersis ipsius prædicatis immediatè sequutas pènt diuersas mutationes, quæ repugnant Deo. Ex quibus immutabilitatibus vnum diuinæ immutabilitatis attributum coalescit. Secundo inferitur, nullam eiusmodi immutabilitatem sequi immediatè ex prædicato entis à se; tamen omnes ex illo sequuntur mediatè, quatenus ex prædicato entis à se alia sequuntur prædicata illas immediatè inferentia, prout exposuimus. Tertiò inferitur, ex prædicato summæ perfectionis mediatè solum sequi eas immutabilitates, quas infert prædicatum actus purissimi ex illo immediatè sequutum iuxta dicta de huius conceptu disput. 1. quæst. 12. Quarto inferitur, ex prædicatis infinitatis, & necessitatis præcisè sumptis nullam Dei sequi immutabilitatem; bene tamen ex eis prout modificantibus alia prædicata. Nempe ex duratione necessariâ, & vtriusque infinitâ Dei inferitur ipsius immutabilitas quoad totam suam substantiam iuxta dicta num. 9. Et ex prædicatis necessarijs, aut etiam infinitis suo modo simplicitatis, & actus purissimi alia immutabilitates inferuntur iuxta dicta num. 11. & 12. Ac demum ex prædicato immensitatis, siue vbiuitatis necessariæ, & infinitæ circumquaque immutabilitas localis, prout dictum num. 13.

15 Vtrum autem Deus quoad actus suos liberos, siue contingentes intellectus, & voluntatis ita sit immutabilis, vt nullum eorum possit acquirere, vel amittere in tempore. Et vtrum eorum immutabilitas ad aliquam ex prædictis pertineat, vel aliam quamdam speciem immutabilitatis constituat, ex aliquo alio Dei prædicato ab omnibus prædictis diuerso immediatè oriundam, inferius determinandum, & explicandum est in tract. de Scient. & Volunt. Dei.

16 Sequitur iam, vt argumenta diluamus, quæ contra veritatem catholicam proposuit. 1. & 2. statutam, & demonstratam opponi solent. Sit primum. Sapient. 7. dicitur de diuinâ sapientiâ à Deo indistinctâ. *Omnibus mobilibus mobilior est sapientia.* Igitur Deus mobilis, atque adeo mutabilis est. Respondeo cum S. Th. 1. par. quæst. 9. art. 1. & D. Dionysio ab eo citato, sapientiam diuinam similitudinariè, seu metaphoricè dici mobilem, quatenus, dum omnia causat tum effectiue, tum exemplariter, omnia peruadere, à summisque ad infima, à præsentibusque ad futura procedere, quodammodoque subinde moueri videtur. Cum tamen cætera potius, quæ causat, moueat, quam in se moueatur.

17 Secundo obijcitur. Filius Dei de facto incarnatus est, vnitusque humanitati Christi Domini mediâ vnionè hypostaticâ. Ergo de facto est mutatus. Nego consequentiam. Quia Filius Dei per Incarnationem non est alteratus intrinsecè, prout opus erat, vt mutaretur, iuxta definitionem mutationis expositam supra disput. 5. quæst. 5. quæ ad rem recognoscenda est.

18 Tertiò obijcitur. Deus de facto creauit Mundum, transiitque de non producente Mun-

dum ad producentem. Habuitque volitionem, & scientiam de Mundo existente, quam non haberet, si illum non creasset. Ergo de facto mutatus est. Nego consequentiam. Quia per actionem creatiuam Mundi non est Deus alteratus intrinsecè, prout ad eius mutationem requirebatur; vt constat etiam ex doctrinâ de mutatione dicta quæst. 5. disput. 5. traditâ, quæ ad rem item videnda. Per volitionem autem, & scientiam de Mundo existente, quam Deus liberè habuit ab æterno, vel eo ipso, quod illam habuit ab æterno, non potuit mutari, vt constat etiam ex definitione mutationis dato loco citato. De quo tamen plura dicenda sunt inferius tract. de Scient. & Volunt. Dei.

QVAESTIO II.

Verum immutabilitas speciale sit attributum Dei ab alijs diuersum. Et qualiter.

Aureolus apud Recupitum lib. 5. de Deo 19 quæst. 22. censet immutabilitatem Dei nullatenus ab eius necessitate in essendo distinguui. Alij vero Theologi communiter tum à necessitate in essendo, tum à cæteris attributis illam distinctam ponunt, qua ratione scilicet attributa sunt distincta inter se iuxta doctrinam generalem de distinctione eorum traditam supra disput. 2.

Propositio I.

Immutabilitas attributum est Dei à cæteris alijs aliter nuncupatis diuersum.

Consistit enim formaliter in impotentia Dei ad sui mutationem, in qua nullum cæterorum consistit formaliter. Vt discurrenti per singula notum fiet.

Arguitur tamen pro sententiâ Aureoli sic. 21 Per immutabilitatem formaliter Deus habet, vt non possit mutari ex *esse* in non *esse*. Sed idem formaliter habet per necessitatem, per quam etiam habet, vt non possit non *esse*. Ergo idem sunt formaliter necessitas essendi, & immutabilitas. Respondeo primò, estò immutabilitas, à qua Deus habet non posse transire ex *esse* in non *esse*, quæ pars quædam est attributi immutabilitatis iuxta dicta quæst. 1. non esset in Deo distincta formaliter ab eius necessitate essendi, adhuc attributum ipsum immutabilitatis ab ipsa necessitate essendi distinguendum fore formaliter tanquam includens ab inclusio; vt pote quod plures alias immutabilitates sub se complectitur ab ipsa necessitate essendi manifestè distinctas formaliter, vt ex dictis quæst. 1. liquidum est. Respondeo secundo, necessitatem essendi in connexionem cum actu essendi consistere formaliter, non verò in impotentia ad non essendum, tamen eam inferat; vt supra disput. 3. ex dictis in Pharo Scient. disput. II. statutum est. Atque ita, licet immutabilitas Dei aliud non esset formaliter ab impotentia ad non essendum, adhuc ab illâ necessitas essendi distingueretur formaliter. Respondeo tertio, dato etiam, quod necesse-

necessitas essendi esset formaliter impotentia ad non essendum, & quod attributum immutabilitatis aliud non importaret, præter impotentiam transeundi de esse ad non esse, adhuc fore tale attributum distinctum formaliter à tali necessitate, qua ratione impotentia ad transeundum de esse ad non esse distinguitur ab impotentia ad non essendum præcisè; cum illa impotentia ad quandam mutationem sit; hæc verò non item, ut patet. Ex quibus omnibus apparet, quam debile sit argumentum propositum pro sententiâ Aureoli. Confirmationem autem eius, quam addit Recupitus, facile poterit unusquisque diluere pariter ex dictis.

Propositio 2.

82 **Attributum immutabilitatis diuinæ ab omnibus Dei attributis positiviis distinguitur, quatenus negatiuum est; à cæteris autem negatiuis quatenus negationem importat, quam nullum aliud.**

Consistit enim, ut ex se patet in impotentia, quam Deus habet, ad sui mutationem; negationemque subinde importat in suo conceptu formali, atque ita ex attributis est negatiuis iuxta dicta latius de his supra disput. 2. Quæ negatio, cum sit potentia ad mutationem in nullo alio ex attributis negatiuis reperta, ut est manifestum, & illud specialiter constituit, & à cæteris omnibus per negationes alias constitutis distinguit.

QVAESTIO III.

Verum, esse omnino immutabilem, sit proprium Dei.

Propositio 1.

83 **Esse omnino immutabilem, ita est proprium Dei, ut nulli possit creaturæ conuenire absolutè.**

Certissima est hæc propositio apud omnes Patres, & Scholasticos, Colligitur enim planè ex Scripturæ locis quæst. 1. proposit. 1. commemoratis, iunctâ Patrum intelligentiâ ibi etiam subiunctâ, quatenus in eis ut quid proprium Dei tribuitur ipsi immutabilitas, quibus addit illud 1. ad Timot. 6. *Qui solus habet immortalitatem*. Et consequenter eam immutabilitatem, quæ vetat transitum de esse ad non esse. Solusque proinde habet immutabilitatem omnimodam. Accedunt Patres id ipsum expressè contestantes. Cyrill. enim Alexand. lib. de rectâ fide ad Theodos. non longè à principio ait, *Quædammodum Deus non potest fieri mutabilis: ita neque creatura potest fieri immutabilis*. Nyssen. lib. 1. de hominis officio cap. 16. post medium, *Est enim planè apud omnes inconfessò, naturam increatam immutabilem; eandemque semper esse: creatam sine perpetuâ vicissitudine consistere nullo modo posse; nam ipse transiens ex nihilo ad ortum motus quidam est, & mutatio*. August. lib. 12. de Ciuit. cap. 1. *Dicimus immutabile bonum non esse, nisi vnum*

verum Deum beatum. Ea verò, quæ fecit, bona quidem esse, quòd ab illo, verumtamen mutabilia, quòd non de illo, sed de nihilo facta sunt. Et Fulgent. de fide ad Petrum cap. 7. *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, solum Deum incommutabilem esse*. Similiaque habent Ambros. lib. 3. de fide ad Gratianum cap. 2. ante finem. August. lib. 1. de Trinit. cap. 1. lib. 3. contra Maximum cap. 12. lib. de cognitione veræ vitæ cap. 31. lib. 11. de Ciuit. cap. 10. & tract. 23. in Ioan. post medium. Isidor. lib. 7. etymol. cap. 1. Gregor. lib. 12. Moral. cap. 17. in id Iob. 15. *Ecce inter Sanctos nemo immutabilis*, & lib. 25. cap. 4. in id Iob. 34. *Non sunt tenebra*. Tertull. lib. 2. aduersus Marcionem cap. 16. Athanas. de passione, & cruce Domini initio. Didymus lib. 1. de Spiritu sancto non longè à principio. Sophronius oratione de Angelorum excellentiâ tom. 2. Biblioth. P. P. Theodoret. Dialogo dicto *Immutabilis*, Bernard. Serm. 81. in cantica, & alij.

Ratione autem demonstratur propositio 14 primò. Quia ut constat ex doctrinâ tradendâ disput. 8. quæst. 3. neque est possibilis vlla creatura, quam Deus semel produciam non possit corrumpere, neque est possibilis creatura, quam Deus non possit producere in aliqua temporis parte, antequam alia, imò & infinitæ partes præceferint. Igitur nulla est possibilis creatura, quæ non possit transire de esse ad non esse, atque etiam quæ non possit transire de non esse ad esse. Subindeque quæ non sit mutabilis secundum totam suam substantiam utroque isto genere mutationis, quo Deus immutabilis est. Nulla igitur est creatura possibilis, quæ sit omnino immutabilis, qualis est Deus. Adde, licet esset possibilis creatura, quæ ex suppositione, quòd esset à Deo producenda, necessario deberet ab aeterno produci, & in æternum conseruari, immutabilisque subinde esset ex eadem suppositione à non esse ad esse, & ab esse ad non esse. Hanc tamen immutabilitatem non à se illam, & necessario, ut Deus habet, sed ab alio, & contingenter fore habituram. Quocirca adhuc non esset immutabilis, sicuti est Deus; subindeque attributum immutabilitatis diuinæ, qua ratione conuenit Deo, nullatenus esset ipsi commune, sed solius Dei proprium.

Secundò demonstratur propositio. Quia, 15 nulla est creatura possibilis, quæ in se contineat eminenter omnem perfectionem excogitabilem, qualiter Deus continet, ut est notissimum: atque adeò quæ per aliquid sibi adiunctum non sit perfectibilis. Hoc namque secundum apertè sequitur ex illo primo. Ergo nulla est creatura possibilis, quæ non sit mutabilis à carentiâ perfectionis sibi adiungibilis ad perfectionem ipsam. Idque vel transiundo simul à non esse ad esse, quando sine tali perfectione præexistere non potest, (ut non potest præexistere modus sine re, cuius modus est), vel transiundo tantum à carentiâ talis perfectionis in se præexistente ad ipsam perfectionem, quando potest absque tali perfectione præexistere; (ut præexistere potest quoduis subiectum absque accidente, aut complemento sibi contingente). Quòd genus mutationis cum non possit cadere in Deum, ut ex dictis in præcedentibus constat; conficitur, hoc etiam titulo nullam esse creaturam possibilem, quæ sit omnino immutabilis, uti Deus est.

Tertio,

26 Tertiò. Præter durationes superadditas, quas nos adstruimus iuxta dicenda disput. 8. & præter alias creaturas posibles suapte essentiã affixas certis instantibus temporis, adeò, vt aliter, quam in illis, existere nequeant iuxta ibidem dicenda, ceteras omnes creaturas esse mutabiles à carentiã alicuius accidentis in se præ-existentis ad ipsum accidens, & vice versã, compertum est. Quia nulla est earum, quæ saltem non sit mutabilis à carentiã durationis, quam habet in vno instanti, ad ipsam subsequentiẽ durationem, & à duratione, quam habet in vno instanti, ad ipsius subsequentiẽ carentiam, vt est notissimum. Vnde patet, præter creaturas affixas singulis instantibus temporis, quæ duobus modis prædictis num. 24. & 25. mutabiles sunt, ceteras omnes posibles hoc insuper tertio modo mutabiles esse saltem secundum durationes, & earum carentias. Dico autem saltem: quia pleræque earum secundum alia itidem plura accidentia, & eorum carentias sunt mutabiles successu temporis, vt est notissimum. Cum tamen Deus nullo ex hisce tribus modis mutabilis sit, vt ex dictis in præcedentibus constat. Ex quibus omnibus concluditur, attributum omnimodæ immutabilitatis soli Deo proprium esse, nullique posse creaturam conuenire absolute, vt nostra propositio fert. Idque varijs ex titulis prædictis. Dico autem absolute: quia adhuc superest determinandum, an aliqua creatura possibilis ex suppositione alicuius decreti Dei aut aliquam ex immutabilitatibus commemoratis, aut eas omnes fortiri possit.

Propositio 2.

37 Ex suppositione alicuius decreti Dei bene ponit creatura aliqua euadere immutabilis secundum totam suam substantiam, ita, vt neque de non esse ad esse, neque de esse ad non esse transire possit.

Talis enim citra omne dubium euaderet creatura, quam Deus decreuisset producere ab æterno, & in æternam conseruare, ex suppositione talis decreti. Quòd autem Deus possit decreto suo in æternam conseruare creaturam, certissimum est. Cum constet ex fide, ipsum de facto omnes rationales, & plures alias esse in æternam conseruaturum. Quòd verò potuerit etiam produxisse creaturam ab æterno, ex dicendis à nobis infra disput. 13. contra aliquos opinantes oppositum fiet conspicuum. Quomodo autem creatura producta à Deo ab æterno nullo sensu adhuc improprio dici posset mutari quasi transiens à potentiã logici existendi ad ipsam existentiam, supra disput. 5. quæst. 5. statuimus contra Gillium. Quod etiam est contra Recupitum lib. 5. de Deo quæst. 23. num. 3. dicentem, creaturam produciã ab æterno per talem productionem mutari: quia, licet non transeat ad esse ex non esse præsupposito secundum durationem; transit verò ex non esse præsupposito secundum debitum; eo quòd neque habet ex se esse, neque illi debebatur esse ab alio. Non tamen bene. Quia talis creatura nullo modo dici potest transire de non esse ad esse ex eo, quòd

illi deberetur ab æterno non esse. Hoc namque debitum in tali creaturã dumtaxat potest inducere debitum, vt transeat, atque adeò mutetur de non esse ad esse, si fiat; non item transitum ipsum, seu mutationem.

Porro doctrina propositionis datæ solùm 28 habet locum in creaturis, quæ indifferentes sunt ad existendum in quouis tempore. Quæ enim alicui temporis mensuræ sunt suapte essentiã alligatæ, in alia non possunt existere adhuc diuinitus neque per se, vt supponitur, neque per durationem superadditam; vt apparebit ex dicendis disput. 8. quæst. 8. atque adeò neque ab æterno possunt à Deo produci, neque in æternam conseruari. Proindeque neque prædictam immutabilitatem à non esse ad esse, aut ab esse ad non esse adhuc ex suppositione decreti Dei possunt fortiri.

Propositio 3.

29 Impossibile est, vt aliqua creatura ex indifferentibus ad existendum in quouis tempore adhuc ex suppositione decreti Dei euadat immutabilis simul secundum substantiam, & secundum accidens.

Quia ad hoc opus erat, vt Deus decreuisset eam ab æterno producere, & in æternam conseruare instructam semper omnibus accidentibus intrinsicis ipsi possibilibus, quin posset vltimum eorum successu temporis amittere, aut vltimum aliud successu temporis acquirere. Hoc autem impossibile est. Quia saltem durationes superadditæ, quibus eiusmodi creatura per tempus vtriusque infinitum duratura esset, neutiquam possent illi semper & simul inesse, sed necessario deberent in illa singulis instantibus variari iuxta doctrinam tradendam disput. 8. Atque ita non posset non talis creatura per acquisitionem, amissionemque talium durationum singulis instantibus secundum accidens mutari, quantumuis secundum substantiam semper ex diuino decreto maneret immutabilis.

Propositio 4.

30 Absolutè est impossibile, vt aliqua creatura ex alligatis suapte essentiã mensuræ determinatæ temporis immutata secundum substantiam secundum accidens mutetur.

Quia ad hoc opus erat, vt ea perseverans tempore diuisibili in vno instanti haberet accidens, quo careret in subsequente, vel vice versã. Hoc autem absolutè repugnat: quia absolutè repugnat, talem creaturam tempore diuisibili perseverare, vt apparebit ex dicendis disput. 8. quæst. 3. Vnde patet, creaturas huiusce generis absolutè esse immutabiles secundum accidens præcisè, ita, vt persistentes quoad substantiam ab vno accidente ad aliud transiant successu temporis.

Propositio 5.

31 Ex suppositione alicuius decreti Dei impossibile est, ut aliqua etiam creatura ex indifferentibus ad existendum in quouis tempore immutata secundum substantiam secundum accidens mutetur.

Quia si Deus decernat, ut talis creatura per vnicum tantum instans duret, ex suppositione talis decreti impossibile erit, ut illa perseverans tempore diuisibili ab vno extremo sibi accidente ad aliud etiam sibi accidens transeat successu temporis; atque adeo, ut immutata secundum substantiam, secundum accidens mutetur, ut est notissimum.

Propositio 6.

32 Omnes negationes chymararum impossibilium quoad suas veritates negatiuas absolute sunt omnino immutabiles.

Supponit propositio, dari veras negationes chymararum impossibilium, earum scilicet, quae in se veram quiditatem habent intra statum quiditatum iuxta dicta in Pharo Scient. disput. 11. Quae negationes, licet sint nihil habens aliquam quiditatem re ipsa in se cognoscibilem positiue, tamen a nobis adinstar entium positiuorum concipiuntur; eatenus tamen verae esse, veritatemque negatiuam, eamque existentialem habere dicuntur re ipsa; quatenus verum re ipsa est, non existere chymaras, quae negantur, siue remouentur per ipsas, iuxta doctrinam vniuersalem de negationibus traditam in Pharo Scient. disput. 9. quaest. 3. & saepe alias repetitam tum in eo opere, tum in praesenti.

33 Igitur eiusmodi negationes quoad suas veritates negatiuas absolute esse omnino immutabiles, inde plane constat, Quia a suo quali quali esse ad non esse, vel vice versa transire non possunt; eo quod ab aeterno, & in aeternum habent illud iuxta dicenda disput. 8. quaest. 7. & prorsus necessario habent hoc ipso, quod prorsus sunt impossibiles chymarae, quas excludunt. Quo iure secundum substantiam suo modo sunt immutabiles. Secundum accidens vero intrinsecum, atque adeo omnino; eo quod solum censei possunt accidentia intrinseca earum carentiae accidentium intrinsecorum chymararum, quas remouent; & tales carentiae aequae aeternaliter, & necessario conueniunt illis, ac suum quale quale esse, ut constat. Quo mutationi ipsarum secundum accidens locus etiam praeccluditur.

34 Inferet aliquis. Ergo esse omnino immutabilem non est proprium Dei contra doctrinam certam statutam proposit. 1. Nego absolute consequentiam. Quia doctrina certa statuta proposit. 1. dumtaxat agit de omnimoda immutabilitate positiua, quae perfectionem magnam praesert, nullique enti praeterquam vni Deo, potest vllatenus conuenire. Quidquid sit de immutabilitate negatiua praedictis negationibus conueniente, quae nullam dicit perfectionem; cum in defectu mero perfectionis, subindeque in quadam mera imperfectione consistat, quae sane eo maior est, quo magis necessaria.

Propositio 7.

35 Ex suppositione determinationis diuinae de non producendis vlllo in tempore creaturis pure possibilibus earum negationes immutabiles prorsus sunt.

Quia tales negationes, qua ratione sunt, ab aeterno, & in aeternum, atque adeo in omni omnino tempore sunt iuxta dicenda etiam disput. 8. quaest. 7. Proindeque a suo quali quali esse ad non esse, vel vice versa transire non possunt successu temporis, neque vllum accidens sibi intrinsecum acquirere, aut amittere iuxta dicta proposit. 6. de negationibus chymararum. Quod est illas ex suppositione facta prorsus esse immutabiles, ut ex dictis in praecedentibus satis est notum.

Propositio 8.

36 Negationes creaturarum aliquando existentium mutabiles sunt, mutationemque de facto subeunt quoad substantiam, aut etiam quoad aliqua accidentia intrinseca sibi suo modo.

Quia tales negationes, qua ratione dici possunt existere, in toto eo tempore existunt, in quo non existunt res, quas excludunt. Ut constabit ex dicendis disput. 8. quaest. 7. ab aeternoque proinde extiterunt; quandoquidem ab aeterno nulla extitit creatura, prout constat ex fide. Atque ita ut minimum transferunt semel de suo quali quali esse ad non esse, quando productae fuerunt creaturae, quas eo vsque excluderant: aut etiam ab aliquibus accidentibus negatiuis intrinsecis sibi, quales censentur carentiae accidentium intrinsecorum prout talium creaturarum, quarum illae sunt negationes, iuxta doctrinam indicatam proposit. 6. Quod ipsum est, tales negationes suo modo secundum substantiam, aut etiam secundum aliqua accidentia intrinseca semel saltem de facto mutatas esse. Quando autem creatura semel productae postea corrumpuntur, & desinunt esse, aliam earum negationes subire mutationem de non esse ad esse secundum substantiam, aut etiam secundum aliqua accidentia intrinseca sibi, compertum est.

Propositio 9.

37 Omnia entia tam impossibilia quam possibilis quoad suam quiditatem, & metaphysicas passiones, aut etiam quoad durationes suas quiditatiue sumptas omnino immutabilia sunt intra statum quiditatum.

Quia cuncta haec prout in statu quiditatum omni omnino tempore a parte ante, & a parte post infinito correspondent, in eoque subinde suo quiditatum modo sunt successiue cum metaphysica necessitate, ut apparebit ex dicendis disput. 8. quaest. 8. nullatenusque propterea successu temporis transire possunt a suo esse quiditatum ad non esse, vel vice versa; atque adeo neque vlllo modo prout in tali statu, siue intra talem statum mutari.

Inferet aliquis. Ergo omnimoda immutabilitas positiua non est propria Dei contra doctrinam

nam certam statutam proposuit. 1. Nego absolute consequentiam. Quia doctrina certa statuta proposuit. dumtaxat agit de omnimoda immutabilitate positivè spectante ad statum existentialem, quæ sola propriè, & absolute loquendo venit dicenda immutabilitas propriè, & rigorosè mutationi ad statum etiam existentialem pertinenti opposita, Non item de immutabilitate positivè propriè spectante præcisè ad statum entium qui-

ditatum. Quæ sanè omnibus entibus etiam impossibilibus veram in se, & ex suo conceptu obiectivo quiditatem habentibus communis est. Quamquam & quoad istam quoque immutabilitatem quiditativam Deus cætera cuncta entia infinite excedat, quatenus ea in Deo infinite magis necessaria, quam in cæteris entibus est, iuxta doctrinam stabilitam disput. 3. atque adeo etiam in genere suo infinite magis perfecta,